

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY - 33. TÝDEN (12.8.2019)

Kamil Holý

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

V roce 2019 získala Zelinářská unie finance z MZe na monitoring škůdců polní zeleniny. Monitoring bude prováděn týdně od dubna do října pracovníky VÚRV. Z časových a finančních důvodů bude monitoring omezen na oblast Polabí. Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji a umístěny na webové stránky VÚRV: www.vurv.cz - záložka Pro praxi.

Výskyt škůdců

Lokálně vysoké nálety osenice polní (okolí Lysé n. L.), lokálně se mohou vyskytnout škody - sledovat výskyt housenek v porostech zelenin, kde dříve způsobily poškození. Celkově škůdců ubylo, ale jedná se nejspíše pouze o dočasný výkyv způsobený vyšší účinností insekticidů v chladnějším počasí. Srážky a vyšší vlhkost by naopak mohly povzbudit zápředníčka polního, který sucho nemá rád. Místy jsou vidět housenky a škody od můry zelné. Svluška po deštích přibrzděna.

Brukvovitá zelenina - situace obdobná minulému týdnu. Lokálně výskyt snůšek a housenek můry zelné, se střídavou intenzitou škodí dřepčící, molice a zápředníček.

Ostatní zelenina - škodlivé výskyty na sledovaných plochách nezjištěny, sledovat výskyt třásněnek na cibuli a mandelinky bramborové. Svluška zbrzděna průběhem počasí, ale bude to nejspíše pouze dočasné - připravit se na škodlivé výskyty koncem srpna.

Housenky můry zelné jsou většinou samotářské, ale mladé housenky někdy mohou zůstat pohromadě a tvářit se, že jsou bělásek zelný (housenky jsou ale žlutavé a těsněji u sebe)

Můra zelná

- v porostech snůšky vajíček a housenky, které lokálně poškozují listy. Odchyt ve světelných lapačích ÚKZÚZ nízký, škody budou pouze lokálně.

Polyfágní můra zelná škodí i na plodové zelenině ve sklenicích.

Monitoring - na spodní straně listů snůšky vajíček, které jsou krátce po vykladení bílé, postupným vývojem se tvoří červenohnědá kresba a cca 24 h před líhnutím šednou (prosvítá černá hlava). Ke sledování intenzity náletu (odhadu škodlivosti) možno využít údaje ze sítě světelných lapačů viz dále.

Ochrana - stejná jako proti housenkám záředničeků. U druhů tvořících hlávky nutno ošetřit proti mladým housenkám ještě před tím, než se zažerou dovnitř hlávek, kde jsou nezasazitelné insekticidy.

Černopáska bavlníková

- lokální, teplomilných škůdce. Housenky 2. generace škodí ve sklenicích a fóliovnících, ale mohou poškodit i polní plodiny.

Monitoring - početnost dospělců odchycených ve světelných lapačích. Sledovat výskyt housenek v porostu.

Ochrana nejúčinnější na mladé housenky před zažráním do plodů.

Sviluška chmelová

- současné chladnější počasí se srážkami vývoj zbrzdilo, ale bude záležet na dalším průběhu počasí - při oteplení se znovu rozjede.

Příznaky - posáté rostliny světlají, žloutnou až zasychají. Z polních zelenin nejčastěji na tykvovitých a celeru.

Monitoring - na spodní straně listů hledat vajíčka, nymfy a dospělce svilušek. Výskyt začíná nejčastěji od krajů, často na místech se „srážkovým stínem“ (pruhy podél lesa a vysokého stromořadí).

Svilušky jsou malé, nutno použít lupu nebo nasypat na spodní stranu listů suchou půdu - pokud se zachytí na listu, je velká pravděpodobnost, že jsou tam pavučinky vytvořené sviluškami.

Ochrana - do plodin, kde nejsou registrovány žádné akaricidy, použít přípravky na bázi oleje. Nutno kvalitně ošetřit spodní stranu listů. Účinnost olejů není zpravidla 100%, začít ošetřovat včas, před kalamitním výskytem. Po začátku postačuje ošetřit pouze souvratě.

Dřepčící - *Phyllotreta* spp.

- výskyt nadále vysoký, na většině sledovaných ploch jsou dřepčící nejvýznamnější škůdci.

Ochrana - dle intenzity výskytu.

Nepřímou ochranou je výsev hořčice na souvratě či v manipulačních uličkách.

Molice vlašovičnicková

- výskyt se více méně ustálil na stejné hodnotě a bude nejspíše podobný až do poloviny října, kdy se molice hromadně stěhují na zimní hostitele.

Intenzitu ochrany volit podle počtu molic, plodiny a termínu sklizně.

Záředniček polní

- riziko škod nadále vysoké, lokálně vysoký výskyt dospělců, některé porosty poškozeny housenkami.

Početnost dospělců možno zjistit při prohlídce porostů - při otáčení listů se vyplaší, létají všude okolo a sedají na rostliny.

Místy velmi vysoká parazitace lumky a lumčíky (přes 90 %), což sníží tlak škůdce, ale ani takto vysoká parazitace nezabrání zbytku dospělců naklást dostatek vajíček, aby byly porosty následně poškozeny housenkami.

Osenice polní

Létá 2. generace, početnost zatím nevybočuje z normálu předchozích let, ale lokálně vysoké výskyty (okolí Lysé n. L.), na dalších lokalitách (Litoměřicko, Mělnicko) s lapáky zatím odchyty nízké, tzn. nízké riziko škod. Předpověď platí pouze v blízkosti feromonových lapáků, se vzrůstající vzdáleností věrohodnost předpovědi klesá☹. Možno využít i data ze světelných lapáků ÚKZÚZ.

Sledovat výskyt housenek a požerků na rostlinách.

Ochrana - cílit proti mladým housenkám 1. - 2. instaru, před jejich přesunem do půdy. Postřík navečer nebo v noci, kdy jsou housenky aktivní.

Doporučení pro příští rok - kupte si vlastní lapák s feromony a provádějte sledování. Početnost a z toho vyplývající škodlivost se lokálně liší.

Mandelinka bramborová

- riziko trvá, provádět monitoring porostů.

Při škodlivém výskytu použít přípravek s jinou účinnou látkou, než kterou jste použili na předchozí postřík - oddálení (zabránění) vzniku rezistentních populací.

Užitečné organismy

Početnost ubývá, hlavním důvodem je vymizení mšic - nejatraktivnější kořisti. Ve vyšším počtu pouze parazitoidi záředníčka polního.

Světelné lapáky síť ÚKZÚZ

Ke sledování náletu a početnosti druhů nočních motýlů můžete využít údaje ze světelných lapačů, které jsou dostupné na adrese:

<http://eagri.cz/public/web/ukzuz/portal/skodlive-organismy/nalety-skudcu-do-svetelnych-lapacu.html>

Pro zelináře jsou důležité druhy, na které nejsou dostupné funkční feromonové lapáky (můra zelná a m. kapustová), nebo se vyskytují jen v teplých letech (černopáska bavlníková). Kdo nepoužívá vlastní feromonové lapáky, využije i údaje o početnosti osenice polní.

Použití údajů z lapáků:

- zjištění začátku výskytu dané generace
- zjištění letových vln - cca za 7-14 dní po letové vlně (vysoký úlovek) riziko výskytu housenek v porostu (vylíhnou se housenky z vajíček)
- odhad početnosti (v porovnání s předchozími roky) => odhad škodlivosti - čím vyšší početnost oproti normálu, tím vyšší riziko škod

I když je můra zelná „můra“ (čeleď Noctuidae), tak nejmladší housenky lezou jako pídalky (čeleď Geometridae) - nezaměňovat, pídalky neškodí 😊

Vajíčka můry zelné na počátku vývoje (začíná se objevovat červenohnědá kresba). V pozadí vajíčka a 1. instary molice vlašovičnickové

Nálety zápředníčka polního a osenice polní do feromonových lapáků v roce 2019

- žlutá čára - srovnání s rokem 2018 (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě. Početnost v roce 2018 v průhledném lapáku.

